

Затверджено ректором Полтавського
державного аграрного університету
«15» березня 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів докторської дисертації
Мірошніченко Тетяни Валеріївни
на тему: «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження
процесного підходу у формування ринку праці України»
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством**

Тема дисертаційної роботи затверджена на засіданні Вченої ради
Українського державного університету науки і технологій 29 вересня 2025 р.,
протокол № 1

1. Актуальність теми та її зв'язок із планами наукових робіт установи

Актуальність теми дослідження зумовлена глибинними трансформаційними процесами, що відбуваються в соціально-економічній системі держави, а також необхідністю формування ефективного, адаптивного та конкурентоспроможного ринку праці в умовах глобалізації, цифровізації економіки, демографічних змін і воєнних викликів. Сучасний ринок праці України характеризується структурними диспропорціями між попитом і пропозицією робочої сили, високим рівнем трудової міграції, регіональною асиметрією зайнятості, дефіцитом кваліфікованих кадрів, зростанням нестандартних форм зайнятості та посиленням впливу інноваційно-технологічних змін на характер трудових відносин. У таких умовах традиційні підходи до регулювання та управління ринком праці

втрачають достатній рівень ефективності, що обумовлює потребу у формуванні нових концептуальних і методологічних засад його розвитку.

Особливого значення набуває впровадження процесного підходу як сучасної управлінської концепції, що забезпечує цілісність, узгодженість і результативність функціонування системи ринку праці через ідентифікацію, моделювання, координацію та оптимізацію взаємопов'язаних процесів у сфері зайнятості, підготовки кадрів, професійної адаптації, соціального захисту, розвитку людського капіталу та регулювання трудових відносин. Процесний підхід дозволяє розглядати ринок праці не як сукупність окремих елементів чи інституцій, а як динамічну систему взаємозалежних процесів, результативність якої визначається ефективністю взаємодії між державою, роботодавцями, закладами освіти, працівниками, інститутами громадянського суспільства та іншими учасниками соціально-трудова відносин.

Необхідність дослідження цієї проблематики посилюється умовами воєнного стану та повоєнного відновлення України, що супроводжуються значними втратами трудового потенціалу, вимушеним переміщенням населення, трансформацією структури зайнятості, поглибленням кадрового дефіциту в окремих секторах економіки та потребою у швидкій адаптації системи професійної підготовки до нових потреб економіки. Відтак особливої актуальності набуває обґрунтування механізмів формування гнучкого, інклюзивного та інноваційно орієнтованого ринку праці, здатного забезпечити ефективне використання трудових ресурсів і підтримати процеси економічного відновлення держави.

Крім того, сучасні тенденції розвитку цифрової економіки, автоматизації виробництва, поширення дистанційної зайнятості, платформенної праці та цифрових сервісів управління персоналом потребують оновлення підходів до організації та регулювання ринку праці. У цих умовах процесний підхід створює підґрунтя для формування інтегрованої системи управління трудовими процесами, що враховує

динаміку змін зовнішнього середовища, потреби суб'єктів господарювання та соціальні інтереси населення.

Наукова актуальність дослідження визначається також недостатнім рівнем розробленості теоретико-методологічних і прикладних аспектів впровадження процесного підходу у формування ринку праці України. Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблемам зайнятості, трудового потенціалу, людського капіталу та державного регулювання соціально-трудова відносин, питання системної інтеграції процесного підходу у механізми формування та розвитку ринку праці залишаються недостатньо дослідженими. Потребують подальшого наукового обґрунтування принципи процесного управління ринком праці, моделі координації учасників соціально-трудова відносин, механізми оцінювання ефективності трудових процесів, інструментарій цифрового моніторингу та адаптивного регулювання ринку праці.

Практичне значення теми полягає у можливості використання результатів дослідження при розробці державної політики зайнятості, програм регіонального розвитку, стратегій відновлення трудового потенціалу, удосконаленні діяльності служб зайнятості, системи професійної освіти та підготовки кадрів, а також у формуванні сучасних механізмів управління людськими ресурсами на рівні підприємств і територіальних громад. Впровадження процесного підходу сприятиме підвищенню ефективності функціонування ринку праці, забезпеченню збалансованості попиту і пропозиції робочої сили, посиленню соціальної стабільності та створенню передумов для сталого соціально-економічного розвитку України.

2. Формулювання наукової проблеми, нове вирішення якої отримано в дисертації

В дисертації отримано нове вирішення важливої наукової проблеми обґрунтування теоретичних, методологічних, методичних та прикладних засад впровадження процесного підходу у формування вітчизняного

ринку праці.

Метою дисертації є обґрунтування концептуальних засад впровадження процесного підходу у формування ринку праці України та розробці науково-методичних рекомендацій щодо вдосконалення параметрів функціонування ринку праці в сучасних умовах.

Досягнення цієї мети обумовило необхідність формулювання та вирішення комплексу таких завдань:

- дослідити наукові та теоретико-методологічні підходи до визначення сутнісних ознак дефініції «ринок праці»;
- адаптувати понятійно-категоріальний апарат тлумачення основних дефініцій дослідження ринку праці до контурів процесної парадигми;
- уточнити зміст економічної категорії «формування ринку праці» з позицій процесної парадигми;
- розкрити науково-методологічні засади упорядкування структурних елементів ринку праці та етапів його формування в сучасних умовах функціонування національної економіки;
- ідентифікувати умови формування ринку праці на мікро-, мезо- та макрорівнях національної економіки;
- класифікувати бізнес-процеси ринку праці України на засадах процесного підходу;
- обґрунтувати концептуальні засади доцільності застосування процесного підходу у сфері формування ринку праці України;
- визначити етапи, розробити та деталізувати алгоритм впровадження процесного підходу у формування ринку праці України;
- окреслити алгоритм комплексної діагностики та оцінити стан розвитку ринку праці України в контексті передумов впровадження процесного підходу;
- розробити алгоритм ідентифікації та мапування бізнес-процесів ринку праці України з урахуванням інституційної структури та логіки потоків створення вартості;

- удосконалити методичні підходи до оцінки рівня розвитку процесів ринку праці України шляхом застосування моделей процесної зрілості;
- застосувати інструменти документування параметрів протікання ідентифікованих бізнес-процесів та розробити узагальну процесну карту ринку праці України;
- розробити цільову процесну модель з урахуванням специфіки функціонування та повоєнного відновлення ринку праці України;
- запропонувати підходи до прогнозування стану розвитку ринку праці України у середньо- та довгостроковій перспективі;
- запропонувати механізм регулювання процесної системи ринку праці як ключового стратегічного пріоритету розвитку національної економіки України.

3. Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає в отриманні нового розв'язання комплексної наукової проблеми обґрунтування теоретичних, методологічних, методичних та прикладних засад впровадження процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці.

На захист винесені такі основні положення, сутність яких складає наукову новизну представленого дослідження:

вперше:

- обґрунтовано цілісну концепцію побудови цільової процесної моделі вітчизняного ринку праці, в основі якої лежить побудова раціональної архітекτονіки основних та інфраструктурних бізнесу-процесів, які забезпечують його функціонування, безперервний цикл розвитку процесів формування попиту та пропозиції, гармонізації та діджиталізації з урахуванням сучасних умов функціонування та повоєнного відновлення соціально-економічної системи держави, а також передбачають перехід від несинхронізованих процедур до наскрізної цифрової екосистеми, яка забезпечує аналітичну підтримку та прозорість процесів на мікро-, мезо- та

макрорівнях формування ринку праці;

- окреслено методологічні засади прогнозування стану ринку праці України на засадах процесної парадигми розвитку, які інтегрують сучасні підходи до оцінювання у єдиний процес моделювання сценаріїв розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі на основі підвищення прикладної релевантності прогнозних результатів та дозволяє враховувати вплив чинників зовнішнього середовища, що формують траєкторії та формалізують гібридну процесно-орієнтовану модель функціонування та розвитку ринку праці;

- формалізовано архітектоніку механізму та визначено процедури діагностики вітчизняного ринку праці, в основі яких лежить ідентифікація процесної карти вітчизняного ринку праці, яка систематизує та окреслює контури взаємопов'язаних бізнес-процесів суб'єктів ринку, що в ієрархічному порядку реалізує мету, завдання та ресурсне забезпечення всієї процесної архітектури вітчизняного ринку праці, а також імплементації процесного підходу в його формування з урахуванням соціально-демографічних, структурно-динамічних та інституційно-інформаційних параметрів функціонування та розвитку ринку;

удосконалено:

- теоретичний підхід до тлумачення дефініції «ринок праці», в основі якого лежить синтез системного, діалектичного, інституціонального, функціонального, синергетичного та комплексного підходів, а також процесно-орієнтовна логіка ідентифікації сутнісних ознак вказаного поняття, яке являє собою систему взаємодіючих економічних процесів, функціонування яких спрямоване на задоволення інтересів внутрішніх і зовнішніх ринкових контрагентів-постачальників і споживачів робочої сили, а також на досягнення балансу на ринку праці в якості потреби держави;

- типологію, ієрархію та послідовність процедур формування ринку праці, що дозволило виділити етапи формування ринку на основі врахування причинно-наслідкових зв'язків процесів формування кадрового потенціалу та

розвитку ключових галузей національної економіки із подальшим забезпеченням їх узгодження, регулювання, розвитку та оцінки відповідно до дії законів та об'єктивних закономірностей функціонування і розвитку ринку;

- методологічний підхід до класифікації умов формування ринку праці, який передбачає ідентифікацію параметрів його функціонування на мікро-, мезо- та макрорівнях національної економіки шляхом побудови трирівневої ієрархічної моделі оцінювання впливу макроекономічних, політико-правових, демографічних, безпекових, регіонально-галузевих та технологічних факторів впливу на формування, функціонування та розвиток ринку праці, компіляція результатів якого дозволяє визначити передумови, напрями розвитку, тенденції та обмеження формування попиту та пропозиції на вітчизняному ринку праці;

- визначення критеріальних засад класифікації процесів формування та функціонування ринку праці, які передбачають виділення потоків створення вартості, основних та інфраструктурних процесів ринку праці, до складу яких, поряд із процесами управління та розвитку, включено допоміжні процеси та допоміжні сервіси, що забезпечують цілісність та узгодженість функціонування процесної системи ринку праці;

- процедури ідентифікації основних та інфраструктурних бізнес-процесів ринку праці, які адаптовані до специфіки вітчизняного ринку праці як соціально-економічної макросистеми, враховують нормативно-правове регулювання, інституційну структуру та логіку потоків створення вартості, а також утворює методологічну основу для побудови процесної архітектури ринку праці;

- методологічний підхід до визначення процесної зрілості ринку праці на різних рівнях його ієрархії, який ґрунтується на оцінюванні рівня розвитку соціально-економічних процесів формування та функціонування ринку, формування попиту та пропозиції робочої сили з подальшою побудовою адаптованої до всіх рівнів ієрархії шкали рівнів процесної зрілості, яка враховує міжрівневу взаємодію та синергію процесів, які є об'єктами аналізу

та оцінювання;

набули подальшого розвитку:

- наукове тлумачення дефініції «формування ринку праці» в контурах процесного підходу шляхом розкриття її змісту як процесу досягнення та підтримання балансу між попитом і пропозицією робочої сили шляхом узгодження функціонування економічних, інституційних та регуляторних механізмів впливу на ринок праці та його кон'юнктуру;

- концептуальні засади імплементації процесного підходу в управлінні формуванням та функціонуванням ринку праці, які передбачають комбіноване застосування системи стандартів процесного управління персоналом, гармонізацію вітчизняних регуляторних норм з міжнародними, а також перенесення процесних елементів з мікропроцесів ринку праці на макрорівень та їх масштабування;

- організаційний підхід до забезпечення впровадження процесного підходу у формування ринку праці на основі поєднання класичних та сучасних методологій імплементації процесної парадигми, який є адаптованим до сучасних умов вітчизняного ринку праці з визначеними змістовними характеристиками етапів, очікуваними результатами та набором інструментів, які дозволяють системно впроваджувати процесно-орієнтоване управління у сфері зайнятості;

- процесна модель ринку праці України («AS-IS»), в межах якої систематизовані та змодельовані чинні процедури формування попиту та пропозиції робочої сили, які базуються на нормативно-правовому забезпеченні функціонування вітчизняного ринку праці, з виокремленням їх учасників, входів, виходів та регламентів виконання;

- алгоритм трансформації формування вітчизняного ринку праці на засадах процесно-орієнтованого підходу, який містить перелік етапів поступової імплементації процесних атрибутів та принципів в умови ринку праці, що дозволяє визначити послідовності дій, які орієнтовані на вдосконалення процесів управління формуванням, функціонуванням та

розвитком ринку праці в умовах повоєнного відновлення;

- архітектоніка механізму регулювання процесної системи ринку праці України, яка передбачає використання процесної логіки для створення комплексної системи управління формуванням ринку праці шляхом узгодження стратегічних економічних пріоритетів, освітніх траєкторій, кадрових потреб роботодавців та механізмів державного регулювання вітчизняного ринку праці.

4. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Дисертаційна робота є завершеною науковою роботою, яка виконувалась протягом 2021-2026 рр.

Комплексне застосування методів теоретико-методологічного узагальнення та співставлення дозволило забезпечити цілісне розкриття об'єкта й предмета дослідження та обґрунтувати доцільність використання процесного підходу у формуванні ринку праці. З метою досягнення поставленої мети та вирішення сформульованих завдань в дисертаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: історичного аналізу – для аналізу концептуальних засад процесного підходу та обґрунтування логіки адаптації процесних принципів до сучасних умов функціонування соціально-економічних систем; діалектичного пізнання – для дослідження фундаментальних положень економічної теорії щодо формування, функціонування та розвитку ринку праці, виявлення внутрішніх суперечностей та закономірностей його трансформації; абстрагування та логічного аналізу – для формування та уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження, зокрема при трактуванні змісту дефініції «ринок праці» та визначенні економічної категорії «формування ринку праці» з позицій процесного підходу; аналізу та синтезу – для дослідження внутрішньої структури ринку праці, процесів його формування, процесних складових та інтеграції отриманих теоретичних результатів у цілісну процесно-

орієнтовану модель формування ринку праці; графічного зображення – для візуалізації результатів дослідження, зокрема при побудові узагальненої процесної карти ринку праці, моделюванні існуючих та цільових процесів, наочного представлення процесної архітектури, потоків створення цінності та результатів оцінювання процесної зрілості ринку праці; моделювання та сценарного прогнозування – для розробки гібридної процесно-орієнтованої моделі прогнозування стану ринку праці України та формування сценаріїв його розвитку у середньо- та довгостроковій перспективі; методи теоретичного узагальнення та порівняння, систематизації та абстрактного мислення – для узагальнення отриманих результатів щодо принципів, методів та етапів впровадження процесного підходу у формування ринку праці в сучасних умовах розвитку національної економіки.

Достовірність і обґрунтованість результатів дослідження також підтверджується апробацією результатів на наукових конференціях, впровадженням результатів досліджень у діяльність аграрних підприємств та державних інституцій, а також у навчальний процес, публікацією результатів дослідження у виданнях різних рівнів.

5. Ступінь використання у дисертації матеріалів і висновків кандидатської дисертації

Матеріали кандидатської дисертації при написанні докторської дисертації не використовувалися.

6. Наукове та практичне значення роботи

Наукове значення дисертаційної роботи полягає в отриманні нового вирішення важливої наукової проблеми обґрунтування теоретичних, методологічних, методичних та прикладних засад впровадження процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці. Отримані результати створюють теоретико-методологічне та науково-прикладне підґрунтя для розв'язання низки наукових проблем та завдань, які виокремлюються з формалізованої у даному дослідженні наукової проблеми.

Основні положення, висновки й пропозиції дисертаційної роботи доцільно використовувати при розробці та обґрунтуванні шляхів підвищення економічної ефективності діяльності суб'єктами економічних відносин та державними інституціями.

7. Апробація і впровадження результатів дослідження

Теоретичні та методологічні положення й результати дисертаційного дослідження достатньою мірою апробовані на науково-практичних конференціях, конгресах та семінарах, а саме: «Розвиток національної економіки: «Актуальні питання аграрної науки»» (м. Київ, 15 листопада 2018 року), «Стратегія якості в промисловості і освіті»» (м. Варна 2–5 червня 2021 року), «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» (м. Херсон, 17-18 листопада 2021 року), «Modern development of science and the latest perspectives» (м. Ванкувер, 16-19 серпня 2022 року), «Diversity and Inclusion in Scientific Area» (м. Варшава, 26–28 серпня 2022 р.), «The latest information and communication technologies in education» (м. Флоренція, 27-29 листопада 2023 року), «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конференції» (м. Дніпро, 15 березня 2024 року), «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конференції» (м. Дніпро, 15 березня 2024 року), «Methodology and organization of scientific research» (м. Берлін, 3-5 червня 2024 року), «Нові реалії повоєнного суспільства України: управління, бізнес, гостинність, культура» (м. Дніпро, 9–10 квітня 2025 року).

Результати дисертаційного дослідження, висновки та рекомендації, що містяться у роботі схвалені та використовуються у практичній діяльності Дніпропетровської обласної ради (від 19.08.2025 №ВИХ-2157/0/2-25) в контексті розробки програм соціально-економічного розвитку регіону , зокрема з метою внесення змін та доповнень Програми зайнятості населення Дніпропетровської області на 2025-2029 роки; Підгороднянської міської ради

Дніпровського району (вих.1284 від 22.08.2025 р.) в аспекті практичного застосування процесного інструментарію у формуванні інфраструктури ринку праці для узгодження взаємозв'язків його учасників, зокрема у діяльності Державних служб зайнятості; Державної податкової служби України Головним управлінням ДПС у Вінницькій області (№ 724/425-05/128 від 18.09.2025 р) в аспекті визначення ефективності використання постулатів міжнародного стандарту ISO 9000 та інструментів процесного підходу для формування ринку праці, які в свою чергу впливають на темпи економічного зростання та створюють передумови для розробки державних та регіональних програм сприяння зайнятості (№ 724/425-05/128 від 18.09.2025 р); Дніпровської районної ради Дніпропетровської області (вих.42-168/0/2-25 від 23.09.2025) як концептуального підґрунтя для створення державних програм сприяння зайнятості відповідно до етапів формування попиту та пропозиції, що сприяє створенню нових робочих місць та покращенню соціально-економічного розвитку району; Святовасилівської сільської ради Дніпровського району Дніпропетровської області (№580 від 26.09.2025 р.). для визначення параметрів функціонування ринку праці, використання шляхом застосування запропонованого інструментарію для формування державного замовлення на фахівців та визначення пріоритетів формування місцевого ринку праці; Виконавчого комітету Солонянської селищної ради (вих. 02-11-1948/0/2/25 від 29.09.2025). з метою застосування комплексного підходу для дослідження ефективності формування ринку праці у Солонянському районі для подальших розробок пропозицій щодо стратегічних напрямів розвитку ринку праці.

8. Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Дисертаційна робота є результатом самостійного наукового дослідження автора. Результати дисертаційного дослідження, що складають його наукову новизну, виносяться на захист, теоретичні обґрунтування,

прикладні розробки, висновки, пропозиції та рекомендації отримані автором самостійно. Основні положення дисертаційного дослідження знайшли відображення в одноосібних публікаціях. З публікацій, виконаних у співавторстві, в дисертації використані лише ті положення та наукові результати, які належать безпосередньо дисертанту.

Результати дослідження викладено у 44 наукових працях (31 одноосібна), з яких: 7 монографій; 26 статей в наукових фахових виданнях, з яких 4 у виданнях категорії «А», 11 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації, які розкривають основний зміст дисертації

1. Козенков Д.Е., Алешина Т.В., Вашкелевич В. Methods of business process assessment in controlling system of personnel potential development of region. Current problems in management Bielsko-Biala: Univercitetu of Belsko-Biala, 2015. с. 129-154 *Особистий внесок: запропоновано комплексну оцінку ефективності бізнес-процесів формування кадрового потенціалу на ринку праці.*
2. Альошина Т.В. Реінжиніринг бізнес-процесів на промислових підприємствах України. Теплотехніка, енергетика та екологія в металургії : колектив на монографія. У двох книгах. – Книга друга / Під загальною редакцією д.т.н., проф. Ю.С. Пройдака. – Дніпро: Нова ідеологія, 2017. – 336 с. ISBN 978-617-7068-43-2
3. Козенков Д.Є., Крамаренко А.В., Вишневка М.К., Альошина Т.В.. Стратегічне управління персоналом промислового підприємства / монографія. – Дніпро: Поліграфцентр «Формат», 2022. – 116 с. *Особистий внесок: сформовано ідентифіковано етапи дослідження кадрового потенціалу регіону та сформовано процесну карту формування трудового потенціалу регіону.*

4. Альошина Т. В., Фісуненко Н. О., Усенко О. М. Людський капітал як фактор розвитку національної економіки. Захист національної економіки та управління її розвитком: кол. Монограф. Дніпро: Дніпроп.держ.ун-т внут. Справ, 2023.с. 329-369. *Особистий внесок: визначено параметри, етапи та ключові характеристики формування людського капіталу та описано його роль у розвитку національної економіки.*

5. Альошина Т. В. Особливості формування ринку праці регіону. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: монографія. Дніпро: Дніпроп.держ.ун-т внут. Справ,2024. С.155-173.

6. Мірошніченко (Альошина) Т.В. Систематизація показників, методів та методик аналізу бізнес-процесів. Україна та світ: специфіка змін сьогодення: кол. моногр. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2024. – с.84-87

7. Мірошніченко (Альошина) Т.В. Обґрунтування можливостей використання процесного підходу до формування ринку праці регіону. *Moderní aspekty vědy: LIII. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025. str. 120-146*

8. Kozenkov, D. Ye., Aloshyna, T. V. Process of personnel potential formation on the basis of reengineering. *Scientific Bulletin of National Mining University 2015, Issue 4, p142-146. (0,2 авт. арк.)* *Особистий внесок: запропоновано алгоритм формування та вдосконалення компетентісних характеристик кадрового потенціалу на засадах реінжинірингу.*

9. Альошина Т. В., Синиціна Ю.П. Вдосконалення процесу формування кадрового потенціалу підприємства на засадах реінжинірингу. *Проблеми економіки та політичної економії. 2018. № 1. С. 316-325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/perpe_2018_1_23. (0,2 авт. арк.)* *Особистий внесок: розроблено комплексний механізм вдосконалення процесів формування кадрового потенціалу підприємств на засадах реінжинірингу .*

10. Aloshyna T., Kozenkov D. "Innovation-Driven Growth Model In The Present Context Of Business Performance," *Baltic Journal of Economic Studies,*

Publishing house "Baltija Publishing".2018. vol. 4(2).p.8-14 (Web of Science) (0,27 авт. арк.) *Особистий внесок: визначено етапи побудови інноваційної моделі розвитку підприємства на засадах процесного підходу та досліджено вплив соціально-культурних чинників на залучення кваліфікованого персоналу.*

11. Альошина Т. В. Дослідження ринку праці Дніпропетровського регіону. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2021. №12. DOI:<https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-12-7788> (0,5 авт. арк.)

12. Альошина Т. В., Фісуненко Н. О., Сидоров О. А. Модель інноваційного розвитку промислового підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 3 (36). С. 25–32. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.36-4>.

13. Tetiana Aloshyna, Dmytro Kozenkov. Analysis of supply and demand in the labor market of Ukraine: regional aspect. *Access to Science, Business, Innovation in Digital Economy/* 2022, 3(2), 177-184, DOI: [https://doi.org/10.46656/access.2022.3.2\(7\)](https://doi.org/10.46656/access.2022.3.2(7)) (0,15 авт. арк.) *Особистий внесок: здійснено аналіз соціально-економічних передумов формування попиту та пропозиції ринку праці регіону.*

14. Козенков Д.Є. Альошина Т.В. Гайдук І.В. Процесний підхід до управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1325> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-38-67. (0,1 авт. арк.) *Особистий внесок: систематизовано принципи та ключові елементи процесного підходу як підходу до управління.*

15. Альошина Т.В. Особливості формування ринку праці регіону. *Modern engineering and innovative technologies*.2023. 30 (Part 3), pp.3-7 DOI: 10.30890/2567-5273.2023-30-00-008 (0,18 авт. арк.)

16. Koval, V.; Arsawan, I.W.E.; Suryantini, N.P.S.; Kovbasenko, S.; Fisunen, N.; Aloshyna T.V. Circular Economy and Sustainability-Oriented Innovation: Conceptual Framework and Energy Future Avenue. *Energies* 2023, 16,

243. (SCOPUS) Особистий внесок: *розроблено кластер стратегічного розвитку циркулярної економіки та запропоновано використання процесних елементів у формуванні глобального ланцюга цінності.*

17. Riabtsev V. A., Kozenkov D. Ye., Alioshina T. V. Change management as a necessary element of industrial enterprise development. *Economic Bulletin of Dnipro University of Technology*. 2023. No 1 (81). С.122-132 (0,14 авт. арк.) Особистий внесок: *визначені та систематизовані процесні інструменти для управління змінами в розвитку національної економіки.*

18. Альошина Т. В., Козенков Д. Є., Каширін І. В. Смарт-спеціалізація як вектор формування та розвитку ринку праці регіону. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2024. №5. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-5-9862> (0,13 авт. арк.) Особистий внесок: *розроблені етапи формування попиту та пропозиції та визначено їх взаємозв'язок із смарт-спеціалізацією галузей національної економіки.*

19. Альошина Т. В., Сидоров О.А., Мірошніченко М.В. Уніфікована модель впровадження процесного до управління. *Економіка та суспільство*. 2024. №62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-90> (0,12 авт. арк.) Особистий внесок: *розроблена уніфікована модель впровадження процесного підходу до різних сфер управління.*

20. Alyoshina, T., Fisunen, N., Kyselov, A., Kyselov, S., Karnauhov, O. Innovative approaches to personnel security under the conditions of martial law. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2024. p. 164-171. DOI:10.33271/nvngu/2024-4/164. (0,07 авт. арк.) (SCOPUS) Особистий внесок: *запропонованого алгоритм формування кадрового потенціалу в сучасних умовах розвитку національної економіки.*

21. Альошина Т. В. Методологічні підходи до визначення сутності поняття «ринок праці». *Економічний простір*. 2024. № 191. С. 506-511 Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2024_191_86. (0,23 авт. арк.)

22. Альошина Т.В. Обґрунтування критеріїв формування попиту та пропозиції ринку праці регіону. *Інфраструктура ринку*. 2024. No 79. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct79-20> (0,18 авт. арк.)

23. Makedon, V., Myachin, V., Aloshyna, T., Cherniavska, I., Karavan, N. Improving the Readiness of Enterprises to Develop Sustainable Innovation Strategies through Fuzzy Logic Models. *Economic Studies* (Ikonomicheski Izsledvania).2025. 34(5), pp. 165-179. (0,13 авт. арк.) (SCOPUS) Особистий внесок: *запропоновано інструменти процесного підходу в системі комплексної оцінки готовності підприємства до впровадження інновацій.*

24. Мірошніченко Т.В. Показники ефективності формування ринку праці регіону. *Підприємництво та інновації*. 2025. (34). С.56-60. DOI:<https://doi.org/10.32782/2415-3583/34.8> (0,20 авт. арк.)

25. Мірошніченко Т.В. Процесна модель ринку праці. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2025 №1 (89). С. 178-188. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/89.178> (0,45 авт. арк.)

26. Мірошніченко Т.В. Державне регулювання ринку праці в сучасних умовах розвитку економіки. Київський економічний науковий журнал.2025. №9. С. 206-211. DOI:<https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-28> (0,23 авт. арк.)

27. Miroshnichenko T., Kozenkov D. Labor Market Trendwatching under Wartime Conditions: National and Regional Aspects. *Economic Herald of State Higher Educational Institution «Ukrainian State University of Chemical Technology»*. Dnipro, 2025. No. 1(25). P. 81–87. DOI: <http://dx.doi.org/10.32434/2415-3974-2025-21-1-81-87>. (0,14 авт. арк.)

Особистий внесок: *здійснено аналіз тенденцій формування попиту та пропозиції України в сучасних умовах розвитку національної економіки*

28. Мірошніченко Т.В. Аналіз трендів розвитку ринку праці Дніпропетровського регіону в умовах війни. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки). 2025 № 2(55).с.28-34 (0,27 авт. арк.)

29. Mirosnichenko T., Mirosnichenko M. Unified algorithm for business process management implementation. *Economics and Education*. 2025. 10. P. 45-51. DOI:[10.30525/2500-946X/2025-3-6](https://doi.org/10.30525/2500-946X/2025-3-6).

30. Мірошніченко Т.В. Умови формування ринку праці України: теоретичний аспект. *Економічний простір*. 2025. №206. с. 251-256 DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.251-256>

31. Мірошніченко Т.В. Доцільність використання процесного підходу як інструменту формування ринку праці України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2025. № 2. С.32-39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2025-2-4>

32. Мірошніченко Т.В. Процесно-орієнтована парадигма управління ринком праці України в умовах воєнного стану: сутність, особливості реалізації та алгоритм переходу. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2025 № 4 (92). С. 178-188. DOI:<https://doi.org/10.33271/ebdut/92.054>

Публікації, що засвідчують апробацію результатів дисертації

33. Альошина Т.В. Особливості побудови кадрового бізнес-процесу підприємства. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання аграрної науки», присвяченої 150-річчю заснування факультету агрономії Уманського НУС, 15 листопада 2018 р. / Редкол.: Непочатенко О.О. (відп. ред.) та ін. Київ : Видавництво «Основа», 2018. С.330-331

34. Альошина Т.В. Процесний підхід до формування кадрового потенціалу підприємства. Збірник матеріалів XVI Міжнародної конференції «Стратегія якості в промисловості і освіті» (2–5 червня 2021 р., Варна, Болгарія) с.307-310.

35. Альошина Т.В. Процесний підхід до формування ринку праці. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції

«Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції» 17-18 листопада 2021 року м.Херсон. С.228-229

36. Aloshyna T., Kozenkov D. Approaches to the concept of “Labor market” //The XXXII International Scientific and Practical Conference «Modern development of science and the latest perspectives», August 16 – 19, 2022, Vancouver, Canada. - с.57-59

37. Aloshyna T. Kozenkov D. Labor market and employment of labor market in Dnipropetrovsk region of Ukraine //Scientific Collection «InterConf», (122): with the Proceedings of the 1 st International Scientific and Practical Conference «Diversity and Inclusion in Scientific Area» (August 26- 28, 2022). Warsaw, Poland: Ceac Polonia, 2022. - с.9-11

38. Альошина Т.В. Концептуальні наукові підходи до трактування поняття “Ринок праці”. Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference. (November 27-28, 2023) Florence, Italy. 2023.P. 124-128.

39. Альошина Т.В. Особливості формування попиту на ринку праці як умови ефективного функціонування суб'єктів господарювання регіону. Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти: Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково - практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених. м. Дніпро. 23 – 24 листопада, 2023 р. С. 7-9.

40. Альошина Т.В. Процесна модель формування ринку праці. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро) м. Дніпро, 15 березня. ДДУВС. 2024 р. с. 201-207

41. Альошина Т.В. Кисельов С.О. Вплив факторів макросередовища на формування кадрового потенціалу. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро) м. Дніпро, 15 березня. ДДУВС. 2024 р. с. 233-235.

42. Альошина Т.В., Сидоров О.А., Мірошніченко М.В. Переваги та недоліки сучасних підходів до управління. The XXII International Scientific and Practical Conference «Methodology and organization of scientific research», June 03-05, 2024, Berlin, Germany. P.91-93

43. Miroshnichenko T. Theoretical and methodological agenda for implementing a process approach in forming the region labor market: epistemological paradigms. Innovative educational technologies. European experience and its application in training in economics and management: Proceeding of scientific and pedagogical internship (February 3 – March 16, 2025, Riga, Latvia). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2025. P.183-184

44. Мірошніченко Т.В. Тенденції розвитку ринку праці Дніпропетровщини в умовах війни. Матеріали круглого столу «Нові реалії повоєнного суспільства України: управління, бізнес, гостинність, культура». Захід було організовано з нагоди 30-річчя кафедри менеджменту та фінансів, 9–10 квітня 2025 року.

9. Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація викладена державною мовою з дотриманням вимог МОН України. Матеріал викладено в науковому стилі, що забезпечує доступність сприйняття та осмислення матеріалів дослідження.

10. Відповідність змісту дисертації науковій спеціальності, за якою вона подається до захисту

Дисертаційна робота Мірошніченко Т.В. «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України» у повній мірі відповідає формулі та переліку напрямів З дослідження спеціальності 08.00.04 – економіка та управління національним господарством, за якою подається до захисту.

11. Рекомендація дисертації до захисту

Дисертаційна робота Мірошніченко Тетяни Валеріївни «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України» рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук зі спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Загальний висновок

Наукове дослідження, проведене Мірошніченко Т.В. «Теоретичні та науково-практичні засади впровадження процесного підходу у формування ринку праці України» є завершеним, самостійно виконаним, містить наукову новизну, має теоретичне і практичне значення.

В роботі поєднано теоретико-методологічні та аналітично-прикладними розробки пропозицій та рекомендацій, використано різноманітні сучасні методи наукового дослідження в економіці.

Робота є цілісною, містить нестандартні підходи до вирішення наукової проблеми обґрунтування теоретичних, методологічних, методичних та прикладних засад впровадження процесного підходу у формування вітчизняного ринку праці. Матеріал викладено в логічній послідовності. Дисертант володіє методологією наукового пошуку, має широкий науковий світогляд, володіє сучасними методами і прийомами економічних досліджень.

За своїм змістом, глибиною розробок і оформленням дисертація відповідає вимогам пунктів 7 та 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою КМУ від 17 листопада 2021 року № 1197, та може бути рекомендована до захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).